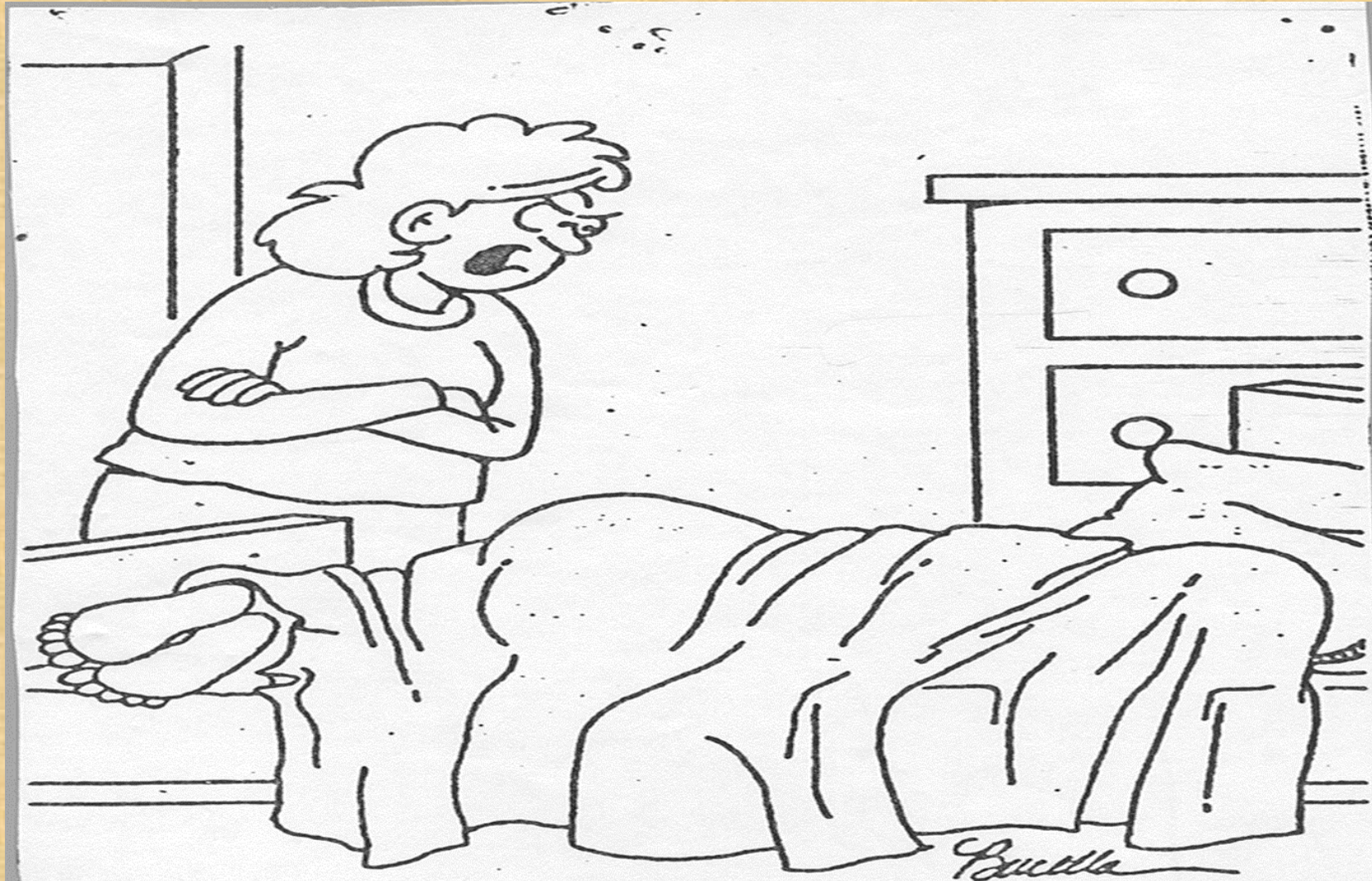

ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ, ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΜΟΡΦΗ ΑΜΗΧΑΝΙΑΣ;

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΦΟΥΝΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017

«Ξέρω ότι τα παιδιά δεν σε χωνεύουν και σου κάνουν πλάκα, αλλά πρέπει να σηκωθείς να πας σχολείο...είσαι ο καθηγητής-τρια...»

Η των ονομάτων επίσκεψις ή περί τίνος πρόκειται

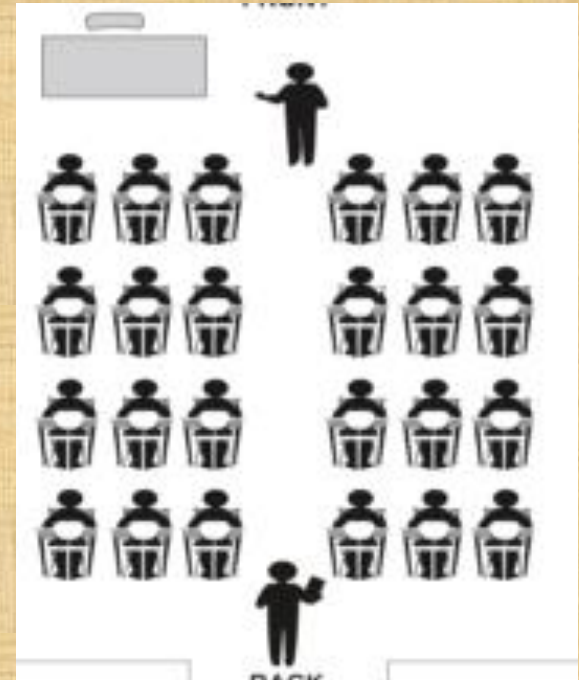
- Συνδιδασκαλία θεωρούμε τη συμμετοχή δυο ή περισσότερων εκπαιδευτικών σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας (σχεδιασμό, διδασκαλία και αξιολόγηση) μιας συγκεκριμένης τάξης.
- <https://www.youtube.com/watch?v=odpo2LJaZxo&t=91s>

Δυο αντί για έναν-μια

- Και οι δυο αναφέρονται ως καθηγητές-τριες του μαθήματος. Οι μαθητές-τριες γνωρίζουν πως υπάρχουν δυο καθηγητές-τριες
- Τα ονόματα και των δυο υπάρχουν σε όλα τα σημειώματα
- Διορθώσεις και από τους δυο στα τεστ-διαγωνίσματα ή σημειώσεις στα γραπτά τους
- Μοιράζονται το χώρο, τα γραφεία, τα πράγματα της αίθουσας
- Και οι δυο παίζουν κύριο ρόλο στην τάξη
- Και οι δυο μιλούν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας
- Και οι δυο δίνουν οδηγίες ή άδεια για κάτι στους μαθητές-τριες χωρίς να χρειάζεται να πάρει ο ένας-μια την άδεια του άλλου-ης
- Και οι δυο δουλεύουν με το σύνολο των μαθητών-τριων
- Και οι δυο θεωρούνται ισότιμοι-ες καθηγητές-τριες από τους μαθητές-τριες

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Διδαχή και παρατήρηση

- Ο ένας-μια διδάσκει, ο άλλος-η παρατηρεί
- Ο παρατηρητής-τρια συλλέγει πληροφορίες για την πορεία της διδασκαλίας και την αποτελεσματικότητα του μαθήματος.
- Παρατηρεί τη συμπεριφορά των μαθητών-τριων, εντοπίζει ποιους μαθητές-τριες είναι προσηλωμένοι-ες στη διδασκαλία και ποιους όχι. Βοηθά την ώρα που οι μαθητές-τριες βρίσκονται στις θέσεις τους κατά τη διάρκεια της παράδοσης και συντελεί στην αύξηση της προσοχής τους. Διευκολύνει στη διάρκεια εξέτασης.
- Τα δεδομένα που συλλέγονται χρησιμοποιούνται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την πορεία του μαθήματος, τις πιθανές αλλαγές ή βελτιώσεις σε μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας, στην αξιολόγηση της συμμετοχής των μαθητών-τριων στο μάθημα και τη γενικότερη διαγωγή τους.
- Εναλλακτικά θα μπορούσε

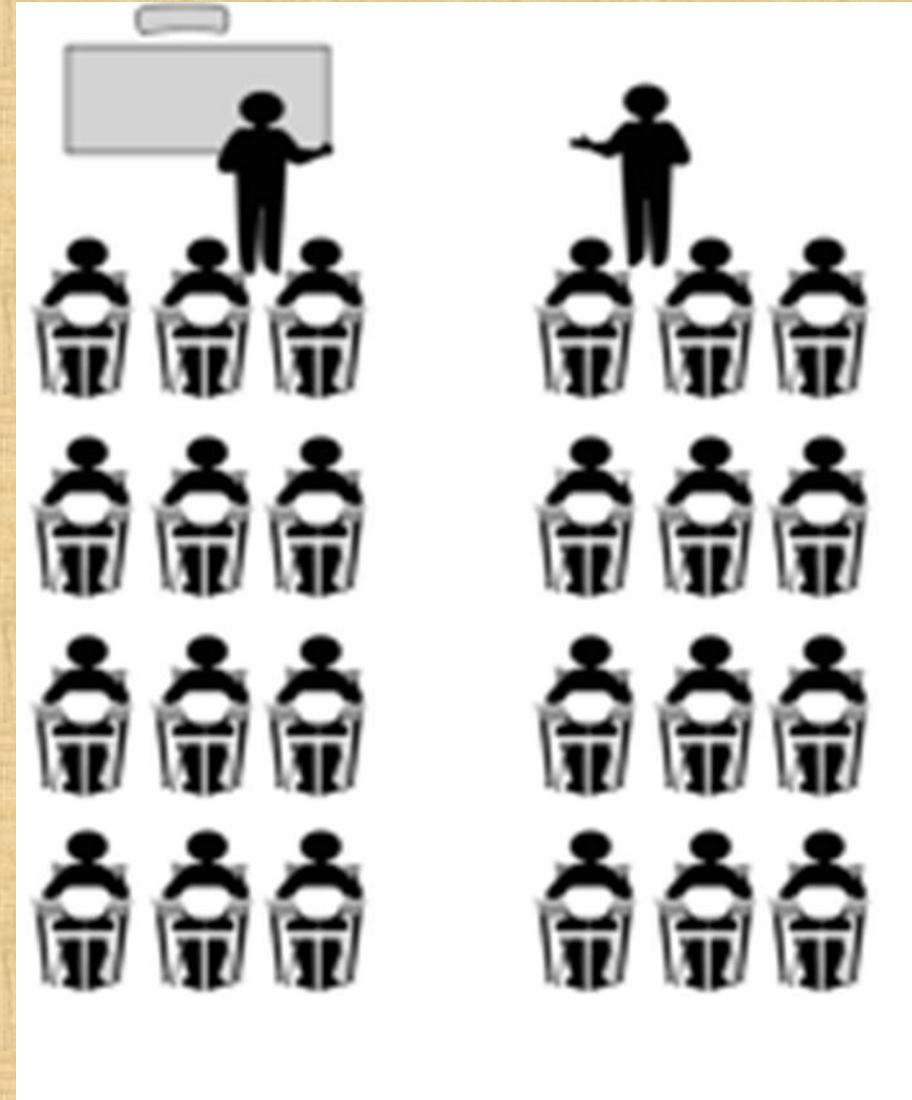
https://www.youtube.com/watch?v=wiM8xMze2sM&feature=player_embedded

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Διδαχή και παρατήρηση

- Εναλλακτικά, αντί να παρατηρεί και να περιφέρεται, θα μπορούσε να προχωράει σε εξατομικευμένη διδασκαλία 1', 2' ή 5' είτε σε έναν-μια μαθητή-τρια, είτε σε μικρή ομάδα 2-3 ατόμων που παρουσιάζουν τις περισσότερες δυσκολίες κατανόησης. Θα μπορούσε για παράδειγμα, μαζεύοντάς τους σε μια άκρη, να κάνει μια γρήγορη επανάληψη-ανακεφαλαίωση του προηγούμενου μαθήματος, είτε να δώσει επεξηγήσεις για αυτά (βασικές ιδέες, άγνωστες λέξεις κλπ) που παρουσιάζει ο-η συνάδελφος την ίδια ώρα στους υπόλοιπους.

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Παράλληλο μάθημα

- Η τάξη χωρίζεται σε δυο ίσες, χονδρικά, ομάδες
- Κάθε καθηγητής-τρια διδάσκει το ίδιο αντικείμενο την ίδια ώρα, η διδακτική μέθοδος μπορεί να διαφέρει
- Οι ομάδες δεν εναλλάσσονται
- Προυποθέσεις:
- Ικανός χώρος στην τάξη, γνώση του αντικειμένου και συντονισμός των καθηγητών-τριων
- Πιθανές δυσκολίες:
- Αυξημένος θόρυβος
- Διάσπαση της προσοχής των μαθητών-τριων από την ταυτόχρονη διδασκαλία δυο εκπαιδευτικών.
- https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=YyXLvaScIoQ

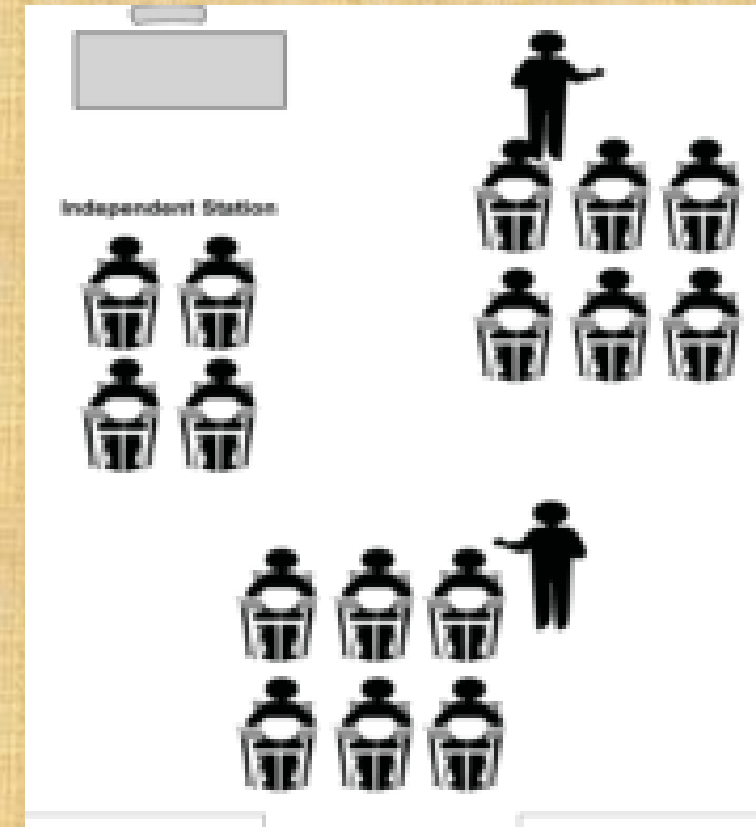

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Παράλληλο μάθημα

- Επειδή υπάρχουν πολλές πιθανότητες το περιεχόμενο της διδασκαλίας (κυρίως οι λεπτομέρειες) και των δυο εκπαιδευτικών να μην ταιριάζει απόλυτα, λίγο πριν το τέλος του μαθήματος οι δυο ομάδες ενώνονται ξανά και παρουσιάζονται, σε ολομέλεια, τα βασικά σημεία του μαθήματος, όπως προκύπτουν και από τις δυο. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές-τριες αφενός εξοικειώνονται με τον τρόπο που ανακεφαλαιώνουμε μίαν ενέργεια (το μάθημα στην προκειμένη περίπτωση), αφετέρου όλοι-ες έχουν ίδια «βάση».

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Διδασκαλία σε ομάδες

- Η τάξη χωρίζεται σε δυο ή περισσότερα ίσες ομάδες
- Οι ομάδες εναλλάσσονται στις θέσεις εργασίας
- Οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν ένα μέρος της ύλης ο καθένας-μια
- Οι καθηγητές-τριες έρχονται σε επαφή με όλους τους μαθητές-τριες
- Αυξημένη συμμετοχή μαθητών-τριων στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Η διδακτική μέθοδος μπορεί να είναι διαφορετική
- Ενδείκνυται για περίπλοκα θέματα που όμως δεν χρειάζεται να ιεραρχηθούν
- https://www.youtube.com/watch?v=VAYHGh4vIwA&feature=player_embedded

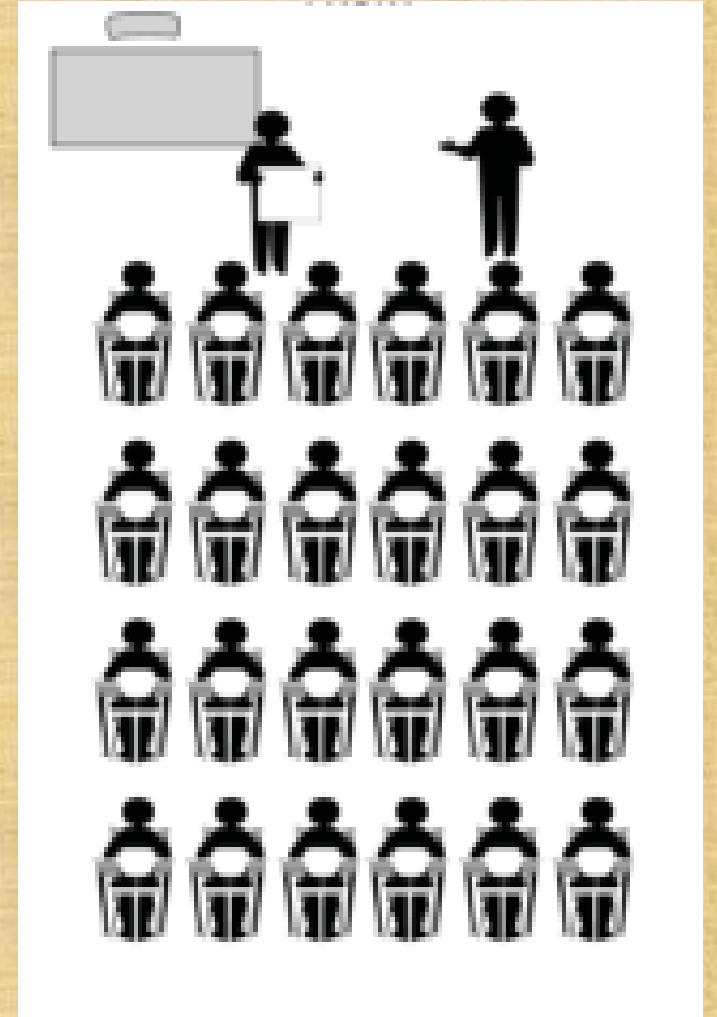

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Διδασκαλία σε ομάδες

- 1. Οι ομάδες μπορεί να δουλεύουν πάνω σε διαφορετικά σημεία του μαθήματος, χρησιμοποιώντας και άλλα μέσα. Μια ομάδα μπορεί να χρησιμοποιεί Η/Υ για αναζήτηση πληροφοριών, άλλη να κάνει κάτι άλλο, μια τρίτη να δουλεύει πάνω σε ένα κείμενο κλπ. Οι ομάδες μπορεί να εναλλάσσονται στους ρόλους αυτούς είτε την ώρα του μαθήματος (αν είναι δίωρο προσφέρεται καλύτερα), είτε σε επόμενο μάθημα.
- 2. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν: Α. να περιφέρονται και οι δυο παρακολουθώντας την πορεία της δουλειάς στις διάφορες ομάδες. Β. ο-η ένας-μια να αναλάβει μικροδοδιδασκαλίες (είτε σε μεμονωμένους μαθητές-τριες, είτε σε γκρουπ 2-3 ατόμων) σε όλη τη διάρκεια του μαθήματος και ο-η άλλος-η να παρακολουθεί τους-τις υπόλοιπους-ες.

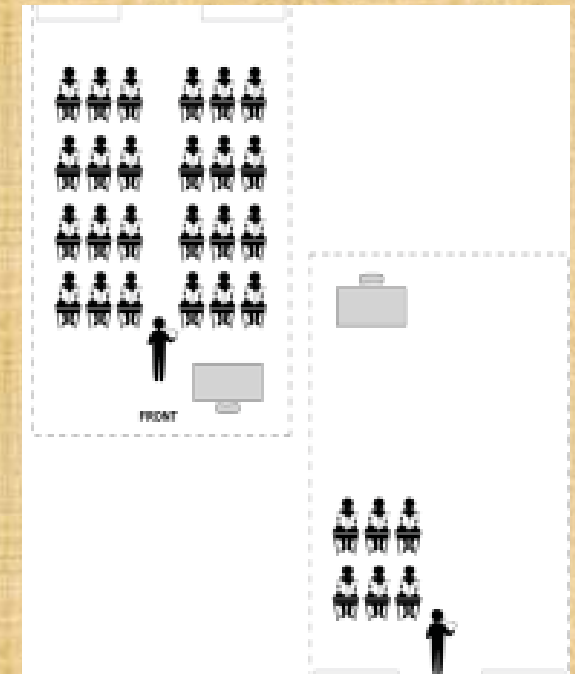
Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Ομαδική διδασκαλία

- Και οι δύο εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν τη διδασκαλία, καθοδηγούν τους μαθητές-τριες και ελέγχουν την συμπεριφορά τους. Παραδίδουν τις ίδιες πληροφορίες, την ίδια στιγμή, στην ίδια τάξη.
- Στο μάθημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποικιλία εκπαιδευτικών μεθόδων
- Απαιτείται συντονισμός και συνεργασία στη διάρκεια του μαθήματος, κάτι που προϋποθέτει, πέρα από τη γνώση της ύλης, προσεχτικό και σαφή σχεδιασμό των μαθημάτων.
- https://www.youtube.com/watch?v=IYQZJjGlt8A&feature=player_embedded

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Εναλλακτική διδασκαλία

- Ένας-μια εκπαιδευτικός διδάσκει μία μικρή ομάδα μαθητών-τριων, τους προετοιμάζει για τη διδασκαλία, την επαναλαμβάνει, την ενισχύει ή την εμπλουτίζει, ενώ ο-η άλλος-η εκπαιδευτικός καθοδηγεί την υπόλοιπη τάξη.
- Οι ομάδες φτιάχνονται με βάση τις δυνατότητες-δεξιότητες των παιδιών πάνω στο συγκεκριμένο μάθημα που θέλουμε να διδάξουμε. Όταν αλλάζει το μάθημα, μπορεί να αλλάζει και η σύνθεση της ομάδας. Οι εκπαιδευτικοί εναλλάσσονται στις ομάδες, ώστε να έχουν συνολική εικόνα για όλους τους μαθητές-τριες.
- Και οι δυο ακολουθούν το ίδιο σχέδιο μαθήματος.
- Ενδείκνυται για διδασκαλία με projects ή παρουσιάσεις μικρών ομάδων.

https://www.youtube.com/watch?v=Q-xEPmd72RI&feature=player_embedded

Στρατηγικές συνδιδασκαλίας: Εναλλακτική διδασκαλία

- Οι μαθητές-τριες «πιο πίσω από τους άλλους» (στο συγκεκριμένο θέμα ή ενότητα) συγκροτούν μια ομάδα και ο-η καθηγητής-τρια της ομάδας αυτής πρέπει να προσαρμόσει τη διδασκαλία του (περισσότερος χρόνος και ασκήσεις επανάληψης, διαφοροποίηση στην εξέταση).

Δυνατά σημεία της συνδιδασκαλίας

- Οι έρευνες δείχνουν ότι με τη συνδιδασκαλία **οι μαθητές-τριες:**
- Αυξάνουν την αυτοπεποίθησή και τις κοινωνικές δεξιότητές τους,
- Προσέχουν περισσότερο και έχουν καλύτερες επιδόσεις στις εξετάσεις,
- Μειώνουν τις «αταξίες» και την αρνητική συμπεριφορά στην τάξη
- **Οι καθηγητές-τριες:**
- Μοιράζονται αρμοδιότητες και υπευθυνότητες
- Βελτιώνονται επαγγελματικά
- Αυξάνουν την χρήση εκπαιδευτικών μεθόδων
- Μειώνεται ο κίνδυνος «βαρεμάρας» και απογοήτευσης

Τα προβλήματα ή θέματα προς επίλυση

- Ανυπαρξία σχετικής εκπαίδευσης
 - Χρηματοδότηση
 - Προβλήματα σχεδιασμού
 - Διαφορετικές προσωπικότητες
 - Διαφορές στη φιλοσοφία εκτέλεσης του «έργου»
 - Έλλειψη υποστήριξης σε διοικητικό επίπεδο
 - Ασάφεια στους ρόλους: ποιος κάνει τι
-
- (e.g., Dieker & Murawski, 2003; Mastropieri et al., 2005; McDuffie, 2010)

Σημεία κλειδιά

- Η εκπαίδευση των συμμετεχόντων βλ. επιμόρφωση
- Το ξεκαθάρισμα των αρμοδιοτήτων
- Ο κοινός σχεδιασμός
- Η ανάπτυξη στενών «επαγγελματικών δεσμών» μεταξύ των συνδιδασκόντων-σων
- Η διαρκής διοικητική υποστήριξη σε όλα τα επίπεδα

Επιθυμητές παρεμβάσεις-δράσεις

- **Το επίπεδο της διοίκησης**
 - Προγραμματισμός,
 - Ρόλοι στην τάξη,
 - Κοινή ώρα για σχεδιασμό και συζήτηση ανάμεσα στις ομάδες,
 - Ευκαιρίες επαγγελματικής ανέλιξης,
 - Επιλογή κατάλληλων «ζευγαριών» εκπαιδευτικών
-
- **Ο σχεδιασμός της συνδιδασκαλίας**
 - Ύπαρξη και αυστηρή τήρηση κοινής ώρας συνάντησης ανάμεσα στους συνδιδάσκοντες-σες.
(Τουλάχιστον 60' την εβδομάδα στην αρχή)
 - Διαφοροποίηση της διδασκαλίας
 - Χρήση αποτελεσματικών στρατηγικών διδασκαλίας. Οι δραστηριότητες που σχεδιάζονται οφείλουν να απαιτούν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών-τριων, αλλά και των εκπαιδευτικών και να έχουν μετρήσιμα αποτελέσματα.
 - Ξεκαθάρισμα ρόλων ανάμεσα στους-στις εκπαιδευτικούς

Επιθυμητές παρεμβάσεις-δράσεις

- **Διοίκηση της τάξης**
 - Κοινή αίθουσα και μοίρασμα της
 - Γραφείο και χώρος για τον-την καθένα-μια χωριστά
 - Συνδιαμόρφωση ρόλων και διαδικασιών
 - Κοινή διαχείριση και διοίκηση της τάξης. Το έργο «καλός άνθρωπος»- «κακός άνθρωπος» δεν πρέπει να παίζεται στην αίθουσα διδασκαλίας.
-
- **Επικοινωνία**
 - Αποτελεσματική επικοινωνία
 - Συζήτηση για τα αναμενόμενα αποτελέσματα
 - Μοίρασμα του υλικού
 - Άμεση επίλυση πιθανών συγκρούσεων ή διαφωνιών ανάμεσα στους συνδιδάσκοντες-ουσες

Επιθυμητές παρεμβάσεις-δράσεις

Οι συνδιδάσκοντες-ουσες καλό είναι να:

- Διέπονται από την ίδια εκπαιδευτική φιλοσοφία,
- Έχουν προσαρμοστικότητα,
- Διαθέτουν ευελιξία και διάθεση για «διαπραγμάτευση» και προσαρμογή
- Εναλλάσσουν τις στρατηγικές συνδιδασκαλίας
- Καθοδηγούνται από τις ανάγκες της διδασκαλίας και τις προσαρμογές που πρέπει να γίνουν
- Μετέχουν εθελοντικά στη διαδικασία συνδιδασκαλίας
- Συζητούν και ξεκαθαρίζουν όλα τα ζητήματα πριν ακόμη την έναρξη του σχολικού έτους. Τα μικροπροβλήματα της αρχής που δεν επιλύθηκαν μπορούν να αποβούν σοβαρά εμπόδια στη συνέχεια.

Συνελόντι ειπείν

- Κλειδί της επιτυχίας ο σχεδιασμός
- Βασική προϋπόθεση η επικοινωνία μεταξύ των μελών των ομάδων
- Ανταλλαγή απόψεων για το πώς πρέπει να γίνεται το μάθημα και η εξέτασή του
- Προσοχή στις λεπτομέρειες και ξεκαθάρισμα των ρόλων μέσα στην τάξη
- Ενημέρωση και προετοιμασία των γονέων
- Άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων και διαφωνιών
- «Πρωτόκολλα» λειτουργίας της τάξης (ποιος-α κάνει παρατηρήσεις στους μαθητές-τριες για θέματα συμπεριφοράς, ποιος-α βάζει και ελέγχει τις απουσίες, πότε ακριβώς σταματούν να προσέρχονται αργοπορημένοι-ες, πως αντιμετωπίζονται παραπτώματα, πως διορθώνονται οι εργασίες και τα διαγωνίσματα κλπ)
- Μοίρασμα υλικού,
- Καθιέρωση τρόπων και διαδικασιών ανατροφοδότησης της συνδιδασκαλίας και αξιολόγησης των στόχων που τέθηκαν

Να μην ξεχνάμε πάντα εκείνο το **συν** – σχεδιάζουμε, διδάσκουμε, αξιολογούμε και **πάνω απ' όλα αποφασίζουμε.**